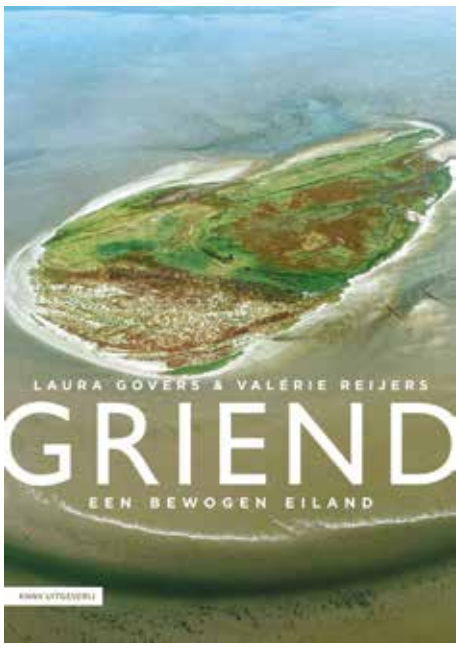
Breed beeld van een stormvloedschooreiland

Griend, een bewogen eiland. Laura Govers & Valérie Reijers. KNNV Uitgeverij. 192 pagina's. € 24,50.

De instandhouding van het voor broed- en trekvogels belangrijke Waddeneiland Griend is al decennia een grote zorg voor natuurbeheerders. Met onder meer zandsuppleties is tot nu toe voorkomen dat het eiland in de golven is verdwenen. Sinds een aantal jaren wordt door een team van wetenschappers uitgebreid onderzoek gedaan naar de natuur op en rond het eiland, de relatie van Griend met de rest van de Waddenzee, en naar behoud van dit zogeheten stormvloedschooreiland. De Levende Natuur 121 (5), het septembernummer van 2020, was grotendeels gewijd aan Griend. In zes artikelen werden al veel belangrijke resultaten van dit onderzoek gepresenteerd. Van dezelfde auteurs is deze zomer *Griend, een bewogen eiland* verschenen. In dit boek komen voor een deel dezelfde onderwerpen als in De Levende Natuur terug, maar nu verder uitgewerkt. Bovendien wordt ingegaan op de ontwikkeling van het eiland, de geschiedenis, de menselijke bewoning, de waarde voor broed- en trekvogels en de relatie van het eiland met de verdwenen zeegrasvelden en mosselbanken in de Waddenzee en hoe die te herstellen. Het boek is rijk geïllustreerd met mooie en passende foto's en duidelijke grafieken en kaartjes. De tekst is goed leesbaar geschreven, zonder concessies te doen aan het wetenschappelijk gehalte. De auteurs zijn erin geslaagd op een toegankelijke manier een gedetailleerd, maar toch ook een breed beeld te schetsen van het eiland, zijn bewoners en de omgeving. Op enkele plekken is zelfs ruimte voor een luchtige noot. Zo blijkt dat in 2019 elf kokmeeuwen mee *mochten* doen aan een onderzoek met gps-zenders en dat de kleine drieteenstrandlopers dezelfde garnalen eten "als dat de mensen op hun bord zien, maar wel een maatje kleiner". Een aantal hoofdstukken wordt afgesloten met een aparte paragraaf over de onderzoeksmethodes. Dat maakt de hoofdtekst van die hoofdstukken veel toegankelijker.
Elk hoofdstuk van het boek kan afzonderlijk gelezen worden zonder de context van de voorgaande hoofdstukken. Dat betekent echter ook dat veel basisinformatie verschillende keren herhaald wordt, wat soms tot ergernis kan leiden. Dat geldt speciaal voor het hoofdstuk *Belang van onderzoek voor natuurbeheer* aan het einde van het boek. Eigenlijk is dit een uitgebreide synthese en het was goed geweest als dat ook duidelijk was aangegeven.
Dat neemt niet weg dat *Griend* een aanbevelenswaardig boek is voor mensen met interesse voor de Waddenzee, geomorfologie, geschiedenis, ecologie en vogels.

Melchior van Tweel

Signalement

Rond 1930 kreeg Natuurmonumenten het natte heidegebied van het huidige Nationaal Park Dwingelderveld in eigendom. Door deze overdracht bleef het terrein voor ontginning gespaard. Het was vooral Jac. P. Thijsse, schrijver, onderwijzer, natuurbeschermer en medeoprichter van De Levende Natuur, die zich hier destijds hard voor maakte. In *De redding van het laatste grote natte heideveld van Nederland* doet journalist Axel Wiewel verslag van de geschiedenis van deze beginjaren van de vereniging Natuurmonumenten – die in 1905 werd opgericht – en de verwerving van het Dwingelderveld. In het boek duidt Wiewel Thijsse aan als 'de vader van het Dwingelderveld'. Om hem te eren is er een wandeling door het gebied naar hem vernoemd: de Jac. P. Thijsse Wandelroute. Deze wandeling is achterin het boek opgenomen.

De redding van het laatste grote natte heideveld van Nederland. Axel Wiewel. Uitgeverij Van Gorcum. 120 pagina's. € 17,50.

Melchior van Tweel

"De lol van op je buik liggen om te zien wat er groeit en kruipt, die wil ik overdragen", vertelde Sander Turnhout in *Trouw* over het *Basisboek Veldbiologie*. Hij schreef dit boek ter ere van het honderdjarig bestaan van de NJN. Turnhout vertelt erin wat natuur is en op welke manieren je ermee om kunt gaan. Ook geeft hij een overzicht van abiotische factoren, landschappen en grondsoorten, maar de hoofdmoot wordt gevormd door planten- en diersoorten. Tal van soortenorganisaties droegen daar hun steentje aan bij. Zo komen de meest algemene paddenstoelen, mossen, planten, vogels, zoogdieren, insecten, reptielen, amfibieën en vissen aan de orde. Natuurlijk, voor de geoefende veldbioloog is dat gesneden koek, maar voor wie (inmiddels) minder vaak op z'n buik ligt, valt er nog best wat nieuws te leren. En anders wel voor dat enthousiaste neefje of het nieuwsgierige buurmeisje dat steeds weer met lastige natuurvragen komt.

Basisboek veldbiologie - Zelf de natuur in. Sander Turnhout. KNNV Uitgeverij. 352 pagina's. € 27,95.

Rik Nijland